

Motion om att införa en modell för att skydda kultur- och nöjesverksamheter

Motion av Jonas Naddebo (C)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Torun Boucher

Sammanfattning av ärendet

Jonas Naddebo (C) har väckt en motion i kommunfullmäktige där han framhåller att Stockholm ska ha ett levande natt- och kulturliv och menar att nattklubbar och scener hotas av klagomål från nyinflyttade boende. Därför föreslås att byggaktörer ska ansvara för bullerskydd och ljudisolering vid nya bostäder nära etablerade verksamheter, samt att personer som flyttar till sådana områden ska avsäga sig rätten att klaga på störningar. Med anledning av detta föreslås kommunfullmäktige besluta att:

- Kommunstyrelsen, i samråd med berörda nämnder och bolag, utreder möjligheten att införa en modell för att skydda befintliga kultur- och nöjesverksamheter mot klagomål från nyinflyttade boende.
- Kommunstyrelsen och stadsbyggnadsnämnden, i samråd med övriga berörda nämnder och bolag, säkerställer att detaljplaner för nya stadsdelar, till exempel Slakthusområdet, utformas så att verksamheter som etablerats före ny bebyggelse ges ett särskilt skydd.
- Kommunstyrelsen, i samråd med övriga berörda nämnder och bolag, tar fram nödvändiga förslag på lokala avtal eller lagändringar för att modellen ska kunna tillämpas och hemställer dessa till regeringen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, Stockholms Handelskammare och Svensk Live.

Stockholms Handelskammare har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret delar uppfattningen att kultur och nattliv är en viktig del av Stockholms attraktivitet och ser att det är möjligt att kombinera med en tät, funktionsblandad stad inom ramen för nuvarande regelverk. Under de senaste åren har antalet musikscener i Stockholm ökat, inga musikverksamheter har tvingats stänga på grund av klagomål med stöd i miljöbalkens bestämmelser.

Kulturnämnden anser att kultur- och nöjeslivet är en viktig del av Stockholm och påpekar att antalet musikscener i staden ökar och att inga verksamheter har tvingats stänga på grund av klagomål enligt miljöbalken. Samtidigt finns utmaningar kring tillstånd och lokaler, där stadens kulturlotsar ger stöd till kulturaktörer.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har inte förbjudit några musik- eller nöjesverksamheter på grund av klagomål från grannar, men kan kräva rimliga åtgärder för att minska störningar. Avtal som innebär att boende accepterar hälsoskadliga ljudnivåer är inte tillåtna. Vid nybyggnation kan ansvar för bulleranpassning läggas på byggherrar och fastighetsägare, och både fastighetsägare och verksamhetsutövare kan behöva vidta åtgärder om riktvärden överskrids.

Stadsbyggnadsnämnden anser att de redan arbetar med modeller som gör det möjligt att bygga bostäder nära nattklubbar genom att kombinera befintliga regler med platsspecifika utredningar. Ett exempel är Slakthusområdet där används bland annat tekniska krav, samordning och dialog för att säkerställa att bostäder och nattliv kan samexistera. Nämnden anser vidare att miljöbalken fortsatt behövs för att hantera intressekonflikter i den täta staden över tid, eftersom både bebyggelse och verksamheter förändras. Däremot saknar nämnden underlag för att bedöma behovet av förändringar i regelverket. Förslag om att nyinflyttade ska avsäga sig rätten att få störningar prövade bedöms få så omfattande konsekvenser att en fördjupad utredning krävs innan kontoret kan ta ställning.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd anser att det kan vara problematiskt att uppmana människor att avskriva sin rätt att lämna in klagomål. Norra innerstadens stadsdelsnämnd anser därför att det vore bra om staden undersökte hur förutsättningarna för stadens kultur- och nöjesverksamheter kan värnas på ett bättre sätt än idag, samtidigt som staden värnar om invånarnas rättigheter

Södermalms stadsdelsnämnd ser en möjlighet i att en utredning görs för att skydda verksamheter, och ställer sig positiv till att delta i samråd om detta skulle bli aktuellt.

Stockholms Stadshus AB konstaterar att stadens näringslivspolicy tydliggör hur staden ska arbeta för att skapa stabila och långsiktiga förutsättningar för företag att starta, verka och växa i Stockholm, till exempel effektiv myndighetsutövning, trygg och attraktiv stadsmiljö och internationell positionering.

Svensk Live tillstyrker motionen i sin helhet om att införa en modell för att skydda befintliga kultur- och nöjesverksamheter mot klagomål från nyinflyttade boende.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Det är positivt att vi är flera som vill arbeta för att stärka Stockholms kultur- och nattliv och kommer med olika tankar och förslag för det. Dock anser jag att förslagen som presenteras i motionen väcker fler problematiska frågor än kommer med lösningar.

Det första jag tänker kring motionens förslag är om problembilden verkligen stämmer: att Stockholms innerstad töms på musikverksamheter och nattliv. Svaret är nog nej eftersom få eller inga scener har tvingats stänga under mandatperioden på grund av klagomål från grannar. Tvärtom har nya verksamheter öppnat och nattlivet utvecklas ständigt.

Min andra tanke är att förslaget i motionen riskerar att inskränka människors grundläggande rättigheter. Att den som flyttar till ett område ska tvingas avsäga sig rätten att klaga på störningar är svårt att förena med miljöbalkens syfte och principen om att alla invånare ska ha rätt till en god och hälsosam boendemiljö. Rätten att kunna anmäla allvarliga störningar kan inte enkelt avtalas bort.

För det tredje förenklar förslaget en komplex relation mellan bostadsbyggande och stadsliv. Stockholm är en växande stad där fler människor behöver bostäder och samtidigt ska kultur- och nöjesliv kunna utvecklas. Lösningen kan inte vara att ställa boende och kultur mot varandra eller att lägga hela ansvaret på de som flyttar in.

Det finns också en risk att förslaget skapar otydlighet kring ansvar. Även om principen om att byggherrar ska ta ansvar för ljudisolering kan vara rimlig i vissa fall, går det inte att garantera att bullerproblem helt försvinner. Kultur- och nöjesverksamheter har fortfarande ett ansvar att bedriva sin verksamhet på ett sätt som fungerar tillsammans med omgivningen. Dessutom riskerar förslaget att skapa en orättvis situation där vissa stockholmare får sämre möjligheter att hävda sina rättigheter beroende på var de bor. Det kan bli särskilt problematiskt i nya stadsutvecklingsområden där människor inte alltid fullt ut kan överblicka hur ljudmiljön faktiskt kommer att upplevas över tid.

Med detta sagt håller jag med om att staden bör fortsätta med att hitta kreativa, långsiktiga och stabila förutsättningar för de kreativa och kulturella branscherna och fria kulturaktörer att verka i hela Stockholm. Kulturlivets utmaningar, såsom höga hyror, osäkra villkor för fria kulturaktörer samt bristen på replokaler och scener, måste beaktas i den långsiktiga stadsutvecklingen. Kulturens behov behöver ges en självklar plats i planeringen för att skapa en levande, inkluderande och attraktiv stad där kultur kan växa och utvecklas i alla stadsdelar.

Bilaga

Motion om införa en modell för att skydda kultur- och nöjesverksamheter, dnr KS 2025/1181-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 2 september 2026

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen i sin helhet
2. Att därutöver anföra:

Stockholm ska vara en levande stad med ett rikt kultur- och nöjesliv. Nattliv, livescener och kulturverksamheter bidrar inte bara till stadens attraktivitet utan skapar även arbetstillfällen, företagande och skatteintäkter. Samtidigt är dessa verksamheter ofta sårbara när nya bostäder etableras i närheten och klagomål på ljudnivåer uppstår.

Vi välkomnar att remissvaren delar uppfattningen att kultur- och nöjesliv är en central del av Stockholms attraktivitet. Samtidigt ger remissvaren i övrigt ett intryck av att denna insikt inte delas och att de utmaningar som branschen faktiskt möter underskattas.

Stadsledningskontoret menar att man redan tillämpar en modell där befintligt regelverk i kombination med platsspecifik utredning möjliggör att nya bostäder byggs nära nattklubbar. Men det är uppenbart att man inte förstått den så kallade agent of change principen fullt ut, vilket erfarenheterna från Slakthusområdet visar detta tydligt. Där var staden nära att möjliggöra bostäder i direkt anslutning till etablerade nattlivsverksamheter. Först efter kraftiga invändningar, bland annat från Centerpartiet, justerades planeringen så att kontor placeras närmast och bostäder anpassas därefter.

Vi delar inte heller bilden av att situationen för musikverksamheter och nattliv skulle vara oproblematiserad. Att antalet scener inte minskar fångar inte verkligheten för verksamhetsutövare. Vi får återkommande vittnesmål från branschen om en ständig kamp med klagomål, återkommande krav på ljudmätningar och osäkra villkor. Detta bekräftas även i yttrandet från Svensk Live, som tillstyrker motionens samtliga

förslag och tydligt beskriver hur etablerade verksamheter i dag riskerar att begränsas eller avvecklas till följd av klagomål från nyinflyttade boende. De framhåller också att en tydlig ansvarsfördelning enligt agent of change-principen är både rimlig och i linje med internationell praxis. Om staden på allvar vill möjliggöra en tät och levande stad där bostäder och nattliv samexisterar krävs tydligare ansvarsfördelning och utvecklade regelverk som ger befintliga kultur- och nöjesverksamheter ett särskilt skydd i stadsutvecklingen.

Stockholm ska vara en tät, levande och rolig stad där bostäder, kultur och nattliv kan finnas sida vid sida. Det kräver inte svagare hänsyn till människors hälsa, men det kräver starkare politisk vilja att planera för samexistens i stället för undanträngning.

Ärendet

Jonas Naddebo (C) har väckt en motion i kommunfullmäktige där han lyfter viljan att Stockholm ska leva och låta mer, men menar att nattklubbar och scener riskerar att stänga på grund av klagomål från boende, som flyttat in efter att verksamheten etablerats. För att säkerställa en balans mellan bostäder och kulturliv föreslås att den byggaktör som tillför bostäder ska tvingas ta ansvar för bullerskydd och ljudisolering. Vidare föreslås att den som flyttar in i ett område med etablerade kultur- och nöjesverksamheter ska tvingas avskriva sin rätt att klaga på störningar. Med anledning av detta föreslås kommunfullmäktige besluta att

- Kommunstyrelsen, i samråd med berörda nämnder och bolag, utreder möjligheten att införa en modell för att skydda befintliga kultur- och nöjesverksamheter mot klagomål från nyinflyttade boende.
- Kommunstyrelsen och stadsbyggnadsnämnden, i samråd med övriga berörda nämnder och bolag, säkerställer att detaljplaner för nya stadsdelar, till exempel Slakthusområdet, utformas så att verksamheter som etablerats före ny bebyggelse ges ett särskilt skydd.
- Kommunstyrelsen, i samråd med övriga berörda nämnder och bolag, tar fram nödvändiga förslag på lokala avtal eller lagändringar för att modellen ska kunna tillämpas och hemställer dessa till regeringen.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, Stockholms Handelskammare och Svensk Live.

Stockholms Handelskammare har inte inkommit med svar.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret.....	7
Kulturnämnden	7
Miljö-och hälsoskyddsnämnden	9
Stadsbyggnadsnämnden.....	13
Norra innerstadens stadsdelsnämnd	15
Södermalms stadsdelsnämnd	16
Stockholms Stadshus AB	16
Svensk Live	17
Reservationer m.m.	19

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 4 april 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar uppfattningen att kultur och nattliv är en viktig del av Stockholms attraktivitet och ser att det är möjligt att kombinera med en tät, funktionsblandad stad inom ramen för nuvarande regelverk. Under de senaste åren har antalet musikscener i Stockholm ökat, inga musikverksamheter har tvingats stänga på grund av klagomål med stöd i miljöbalkens bestämmelser.

I Sverige regleras buller och andra störningar från kulturverksamheter av miljöbalken. Enligt miljöbalken är det inte möjligt att avtala bort rätten att klaga på störningar som påverkar människors hälsa. Stadsledningskontoret anser det heller inte lämpligt att enligt lag kunna avskriva sin rätt att lämna in klagomål då befintliga verksamheter kan förändras och utvecklas, oberoende av hur länge verksamheten har funnits på den befintliga platsen. Stadsledningskontoret vill även framhålla att en enskild kommun inte har möjlighet att tillåta högre ljudnivåer i olika stadsdelar, då miljöbalken måste tillämpas likvärdigt i hela staden.

I Stockholms stad är det miljö- och hälsoskyddsnämnden som har tillsynsansvaret för att förhindra olägenheter för människors hälsa, exempelvis buller från kulturverksamheter. Vägledningar och stödjande material har tagits fram för att underlätta en levande stad med minskad risk för störningar av boende. När staden utvecklas tillämpas en modell som påminner om den "agent of change"-princip som motionären föreslår. Ett exempel är Slakthusområdet där hänsyn tas till musikverksamheter när ny bebyggelse anpassas avseende användning, placering och byggnadsteknik. Genom platsspecifika utredningar och tekniska krav på fasad, planlösning, fönster och ventilation möjliggörs en samexistens mellan bostäder och musikverksamheter. I de fall ljudnivån beräknas bli för hög i bostadshus till följd av musikverksamheter föreslås kontor istället för bostäder.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 april 2026 följande.

1. Kulturnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Reservation av Jonas Naddebo (C), se Reservationer m.m.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 april 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen delar motionärens uppfattning om att kultur- och nöjesverksamheter är en viktig del av Stockholms attraktivitet och kulturliv. Antalet musikscener i Stockholm har ökat under de senaste åren, och inga musikverksamheter har tvingats stänga på grund av klagomål med stöd i miljöbalkens bestämmelser.

Ytterligare scener planeras att öppna under 2026. Det visar att Stockholm bibehåller en vibrerande musik och scenverksamhet med fortsatt engagemang från aktörer.

Miljöförvaltningen hanterar klagomål om störningar från kulturverksamheter. Enligt miljöförvaltningen har inga musikverksamheter i Stockholms innerstad tvingats stänga på grund av klagomål med stöd i miljöbalkens bestämmelser under de senaste åren. I första hand vägleder miljöförvaltningen verksamheter och fastighetsägare för att hitta åtgärder som minskar störningar. Endast i undantagsfall beslutar miljönämnden om tvingande åtgärder.

Samtidigt är det tydligt att kultur- och nöjesverksamheter möter utmaningar, både när det gäller formella klagomål och komplicerade tillståndprocesser.

Kulturförvaltningens kulturlotsar stöttar kulturaktörer genom att hjälpa dem att hitta lämpliga lokaler, navigera bland lagar och regler, trycktesta verksamheters genomförbarhet och vägleda i avtal med fastighetsägare.

Lagstiftning och tillsynsansvar

I Sverige regleras buller och andra störningar från kulturverksamheter av miljöbalken. Enligt miljöbalken är det inte möjligt att avtala bort rätten att klaga på störningar som påverkar människors hälsa. I Stockholms stad är det miljönämnden som har tillsynsansvaret för att förhindra olägenheter för människors hälsa, exempelvis buller från kulturverksamheter. Miljöförvaltningen har tagit fram vägledningar och stödande material för att underlätta för en levande stad med minskad risk för störningar av boende, exempelvis dokumentet Buller från musikverksamheter – Stockholms stad (Miljöförvaltningen, 2023).

Kulturförvaltningen konstaterar att de förslag som anges i motionen, exempelvis att nyinflyttade boende ska avskriva sin rätt att klaga på kulturverksamheter, skulle kräva förändrad lagstiftning. En sådan förändring skulle ha omfattande konsekvenser och bör därför utredas noggrant. Kulturförvaltningen anser att behovet av ny lagstiftning på området i första hand bör utredas av miljönämnden, som har det övergripande tillsynsansvaret för bullerfrågor.

Stadsbyggnadskontorets arbete

Stadsbyggnadskontoret tillämpar idag en modell som påminner om den "agent of change"-princip som motionären föreslår. I Slakthusområdet tar man hänsyn till musikverksamheterna när ny bebyggelse anpassas avseende användning, placering och byggnadsteknik. Genom platsspecifika utredningar och tekniska krav på fasad, fönster, planlösning och ventilation möjliggörs en samexistens mellan bostäder och musikverksamheter. Planeringen utgår från att bostädernas ljudnivåer inomhus ska klaras när klubbarna spelar högsta tillåtna volym på 100 dB(A). I lägen där denna nivå inte klaras föreslås kontor istället för bostäder.

1. I stadsbyggnadskontorets utredning Zoner med högre ljudnivåer från nattlivet (dnr 2023-09377) konstateras att en enskild kommun inte har möjlighet att tillåta högre ljudnivåer i olika stadsdelar, då miljöbalken måste tillämpas likvärdigt i hela staden. Utredningen identifierar dock tre typsituationer i

- staden där det finns bättre förutsättningar att bedriva nattlivsverksamheter utan att skapa olägenheter för boende:
1. Integrerat i den täta funktionsblandade staden – i lägen som redan har störningar och/eller där kontorshus och liknande byggnader kan fungera avskärmande.
 2. Stadens renodlade verksamhetsområden – exempelvis Västberga, där det redan idag genomförs evenemang och där avståndet till bostäder är större. Stockholms City – där omvandling av handelsytor och nya projekt nära centralstationen kan skapa möjligheter för kultur- och nattlivsverksamheter.

Kulturförvaltningens arbete

Kulturförvaltningen arbetar idag med flera initiativ för att stödja kultur- och nöjesverksamheter. Kulturlotsarna hjälper kulturaktörer i processen till etablering av bland annat livescener. I kulturförvaltningens verksamhetsplanering för 2026 ingår dessutom att:

1. Ta fram en handbok för att underlätta för nattlivets aktörer i sin verksamhet och vid nya etableringar.
2. Arbeta fram nya förslag på arbetssätt och metoder för att stärka kulturverksamheternas möjligheter att verka i staden.

Dessa åtgärder syftar till att skapa bättre förutsättningar för kultur- och nöjesverksamheter utan att för den skull åsidosätta boendes rätt till en god livsmiljö.

Samverkan med andra förvaltningar

För att hantera de utmaningar som motionen lyfter krävs samverkan mellan flera förvaltningar. Kulturförvaltningen avser att fortsätta samarbeta med:

- Miljöförvaltningen för att säkerställa att kulturverksamheter får stöd i att hantera bullerfrågor på ett sätt som minimerar störningar för boende.
- Stadsbyggnadskontoret för att undersöka möjligheterna att ge kulturverksamheter ett starkare skydd i detaljplaner.
- Fastighetskontoret för att underlätta för kulturverksamheter att hitta lämpliga lokaler.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 april 2026 följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Ashna Ibrahim (C), se Reservationer m.m.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens tjänsteutlåtande daterat den 3 mars 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Buller i samhället från olika typer av störningskällor är en komplex problematik. Källorna till buller i samhället är många. En av de vanligaste är transporter av olika slag såsom väg-, spår- och flygtrafik, men också industri- och verksamhetsbuller, ljud från grannar, byggen, samt fläktar och ventilationssystem med mera. Denna typ av buller är ofta ofrivilligt och svårt för oss att undkomma eller kontrollera. Därtill kommer det ljud vi själva väljer att utsätta oss för, exempelvis i form av musiklyssnande i hörlurar, TV/datorspel eller konserter och musikevenemang. Idag vet vi mycket om hur buller och höga ljud påverkar oss. Vi vet också att tillgång till tystnad och goda ljudmiljöer är nödvändigt för att vi ska må bra.

Vanliga effekter i grupper som utsätts för buller är allmän störning, försämrad taluppfattning och kommunikation, koncentrations svårigheter, försämrad återhämtning och vila samt sömnstörningar. Det finns allt fler belägg för ännu allvarigare konsekvenser av att bo i en bullrig miljö i form av effekter på hjärt- och kärlsystemet och ämnesomsättningen. Nya forskningsstudier som kombinerat data från Sverige, Danmark och Finland pekar på samband mellan vägtrafikbuller och ischemisk¹ hjärtsjukdom, stroke och övervikt. Mekanismerna bakom dessa kopplingar tros vara framför allt stress och sömnstörningar.²

Reglering av buller

Bullerkällor av olika ursprung är av olika karaktär och det krävs olika typer av tekniker för att dämpa buller beroende på typ av störningskälla. Visst buller går inte att dämpa vid källan och åtgärden är då att skärma av bullret så långt möjligt och begränsa den störande verksamheten i tid och omfattning. Andra typer av buller kan begränsas vid källan, vilket är fallet med musikbuller. Beroende på vad det är som bullrar behöver också olika typer av intresseavvägningar göras. I nu gällande lagstiftning regleras därför buller på olika sätt beroende på störningskälla och vilka intresseavvägningar som har gjorts i samband med framtagandet av reglerna. Exempelvis reglerar förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggande (trafikbullerförordningen) hur mycket det i genomsnitt får låta invid bostäder samt inuti bostäder och på uteplatser i anslutning till vägar. Dessa riktvärden är beräknade utifrån ett dygnsmedelvärde. På samma sätt har Naturvårdsverket tagit fram en vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller (Rapport 6538, april 2015). Enligt nyss nämnda föreskrifter och vägledning anges inte bara ljudnivåer, utan även begränsningar i tid för när och hur länge den bullrande verksamheten får pågå. Dessa regler har tagits fram med beaktande av såväl intresset för människors hälsa som intresset för att det måste finnas olika typer av verksamheter i samhället och en fungerande väginfrastruktur.

Regler för buller från musik- och nöjesevenemang

¹ Ischemisk hjärtsjukdom (kranskärslssjukdom) innebär syrebrist i hjärtmuskeln, oftast orsakat av förträngningar (åderförkalkning) i kranskärlen.

² Miljöhälsorapport Stockholms län 2025/buller, Centrum för arbets- och miljömedicin, Region Stockholm

För buller från musik, eller ljud och sorl från restauranger finns inga specifika riktlinjer och de omfattas inte heller av Naturvårdsverkets vägledning. För denna typ av buller gäller Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus (FoHMFS 2014:13). Dessa riktvärden är framtagna utifrån intresset att skydda människors hälsa och är baserade på forskning om sambandet mellan bullerstörningar och ohälsa. För generellt buller inomhus i bostäder gäller enligt dessa riktvärden att den ekvivalenta ljudnivån (kontinuerligt ljud) inte får överstiga 30 dBA dygnet runt. Samma riktvärde för ljudnivåer inomhus gäller även för trafikbuller och externt industri- och verksamhetsbuller, dvs. 30 dBA. De är framtagna med syftet att förebygga uppvaknanden nattetid till följd av bullerstörningar och för en sund ljudmiljö dagtid för att förebygga svårigheter med koncentration och vila. För ljud med hörbara tonkomponenter och från musikanläggningar gäller enligt FoHMFS 2014:13 att ljudnivån inte får överstiga 25 dBA i bostäder dygnet runt. Härutöver finns i de allmänna råden riktvärden för lågfrekvent buller uttryckt i ljudtrycksnivå för olika tersband.

Reglering av ljudnivåer i detaljplan

För trafikbuller och externt industri- och verksamhetsbuller gäller sedan 2016 att det ska anges i en detaljplan vilka bullernivåer som får förekomma invid de bostäder som avses byggas enligt planen. För ny bostadsbebyggelse, där ett ärende om detaljplan eller bygglov har påbörjats efter den 2 januari 2015, görs olägenhets bedömningen i plan- eller bygglovsskedet. Grundprincipen är sedan att det är de värden som fastställs i denna bedömning som utgör utgångspunkt för tillsynen.

Utformningen av bostäder utifrån detaljplanen

Vid genomförandet av detaljplanen ska byggnaderna utformas och placeras på ett sådant sätt att bullerriktvärdena, trots bullrig utomhusmiljö, kan innehållas i bostäderna och på förekommande uteplatser i enlighet med Trafikbullerförordningen och Naturvårdsverkets vägledning om industri- och verksamhetsbuller. Det innebär bl.a. att nya bostadsbyggnader som byggs i bullriga miljöer måste ha en hög grad av bullerisolerande förmåga. De grundläggande kraven på skydd mot buller finns i plan- och bygglagen (2010:900), PBL och plan- och byggförordningen (2011:338), PBF. Boverket har tagit fram särskilda föreskrifter om hur en byggnad ska vara projekterad och utförd för att uppfylla det tekniska egenskapskravet om skydd mot buller, Boverkets föreskrifter om skydd mot buller i byggnader (BFS 2024:10). I Boverkets byggregler (BBR) finns ytterligare regler om olika ljudklasser som ska tillämpas beroende på vilka krav på ljudisolerande förmåga som behöver ställas utifrån hur bullerutsatt platsen är där byggnaden ska uppföras.

Utredning av ansvar för bullerstörningar i tillsynen

Genom att det i detaljplanen är fastställt vilka bullervärden som kan tolereras i utomhusmiljön hamnar ansvaret för att ljudnivåerna innehålls inuti bostäderna på byggherren, eller senare fastighetsägaren, om byggnaden inte har tillräcklig

bullerisolerande förmåga i förhållande till de bullernivåer som har accepterats i detaljplanen.

I praxis tillämpas redan detta synsätt även på andra typer av bullerkällor i tillsynen. En fastighetsägare kan anses vara ansvarig för bullret inuti en bostad om byggnadens bullerisolerande förmåga inte når upp till vad som bedöms vara en normal bullerisolerande förmåga, vilket ligger på 25 dBA. Detta gäller dock endast om samma krav på bullerisolerande krav på byggnaden gällde vid tiden för byggnadens uppförande. Den ljudisolerande förmågan hos en ytterväggskonstruktion skiljer sig också åt beroende på typ av ljudkälla. Som huvudregel kan miljötillsynsmyndigheten inte ställa längre gående krav på en byggnad än vad som gällde enligt byggreglerna vid tidpunkten för byggnadens uppförande, det så kallade retroaktivitetsförbudet. Det innebär att ansvaret för bullerstörningar i äldre delar av staden som huvudregel hamnar på den störande verksamheten.

Sammanfattningsvis kan alltså en tillsynsmyndighet komma att rikta krav mot antingen den verksamhet som alstrar bullret, eller fastighetsägaren, beroende på var bristen ligger. I vissa fall behöver krav riktas mot bägge två.

Förvaltningen vill dock särskilt understryka att nämnden inte har förbjudit några musik- eller nöjesverksamheter till följd av att grannar har klagat. Däremot ställer nämnden krav på att vidta åtgärder så långt det bedöms rimligt så att riktvärdena inomhus i närliggande bostäder klaras. Det händer dock att nämnden godtar mindre överskridanden av riktvärdena när det inte bedöms rimligt att vidta ytterligare åtgärder, innebärande att kostnaden för ytterligare sänkning blir alltför hög sett till nyttan.

Avtalslösningar

När det gäller frågan om att genom avtal komma överens om att man som boende förklarar att man tål ljudnivåer som överskrider riktvärden så har den frågan varit föremål för utredning i SOU 2013:57. Utredningen konstaterade följande. *”Med stöd av jordabalken finns det en möjlighet att ingå frivilliga avtal som innebär att en tjänande fastighet ska tolerera visst buller från en härskande fastighet. Ett sådant avtal kan skrivas in som servitut i fastighetsregistret och vara giltigt upp till gränsen för vad som utgör en olägenhet för människors hälsa. Det är inte lämpligt att införa en möjlighet att, med undantag från vad som gäller enligt miljöbalken, ingå avtal som innebär att boende ska tolerera buller som går över gränsen för vad som utgör en olägenhet för människors hälsa.”*³

Förslagen i motionen om att säkerställa skydd i detaljplaner

Det förslag som lyfts i motionen om att det borde möjliggöras att lägga ansvaret på byggherrar och fastighetsägare är som ovan beskrivs redan idag möjligt när det gäller områden med nybyggnation. Ett exempel är Slakthusområdet där en detaljplan tagits

³ Samordnade bullerregler för att underlätta bostadsbyggandet (Sou 2013:57), s. 191

fram med hänsyn till att bostäderna kommer att vara bullerutsatta på grund av konsert- och nöjesverksamhet. De bostadsbyggnader som byggs i området ska därför utformas och placeras på ett sådant sätt att inomhusriktvärdena kan innehållas trots högre ljudnivåer utomhus. Om klagomål ändå uppstår och det visar sig att riktvärden inomhus överskrids kommer miljöförvaltningen utreda såväl byggnadens bullerisolerande förmåga, som ska vara anpassad till de utomhusnivåer som anges i detaljplanen, som verksamhetsutövarens egenkontroll. Det innebär att både fastighetsägare och verksamhetsutövare kan komma att behöva vidta åtgärder.

För befintlig byggnation, som när de byggdes inte var anpassade för att utsättas för höga utomhusnivåer, är fasadens bullerisolerande förmåga lägre och till följd av retroaktivitetsförbudet i PBL är det svårare att ställa krav på fastighetsägaren att anpassa byggnaden så att riktvärdena kan innehållas i bostäderna. Detta gäller så länge byggnaden uppfyller de krav som gällde vid tiden för byggnadens uppförande. Men om en fastighetsägare hyr ut en lokal till en verksamhetsutövare som ska bedriva musik- och evenemangsverksamhet anser förvaltningen att det även kan ankomma på fastighetsägaren att säkerställa att lokalen är ändamålsenlig för användningens syfte. Det innebär att krav kan ställas på fastighetsägaren att isolera lokalen så att boende i byggnaden inte störs av verksamheten som hyr lokalen.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 mars 2026 följande.

1. Stadsbyggnadsnämnden godkänner kontorets utlåtande som svar på remissen.
2. Stadsbyggnadsnämnden förklarar beslutet omedelbart justerat

Reservation av Jonas Naddebo (C), se Reservationer m.m.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 april 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Bilden av att Stockholms innerstad töms på musikverksamheter och nattliv har inte stöd i stadens underlag och erfarenheter från kontakter med branschen. Kulturförvaltningen har sammanställt de scener som stängt och öppnat under 2022–2025. Totalt har 23 nya scener öppnat. Listan omfattar både musik och scenkonst. Hälften av de nya scenerna är avsedda för musik och ligger i innerstaden. Under samma period har tre scener stängt. Den samlade nettoförändringen är omkring tjugo fler scener under de senaste fyra åren. Ytterligare sex scener planeras att öppna under 2026.

Miljöförvaltningen hanterar de klagomål om störningar som kommer in till staden. I ett första skede kontrolleras om verksamheten överskrider gällande regelverk och riktvärden. Om nivåerna bedöms störande, vägleder miljöförvaltningen i första hand verksamheterna och fastighetsägare för att hitta åtgärder. I annat fall kan miljö- och hälsoskyddsnämnden besluta om tvingande åtgärder. Enligt miljöförvaltningen finns inga musikverksamheter i Stockholms innerstad som tvingats att stänga som en följd av klagomålsärenden de senaste åren.

Samtidigt är det tydligt att det är en krävande bransch. Vid sidan om de formella anmälningarna sker andra typer av klagomål, vilket tillsammans med de samlade kraven från olika regelverk höjer tröskeln för att driva verksamheter inom musik och nattliv. Där fyller stadens kulturlotsar en viktig funktion som brygga mellan kulturaktörer, stadens olika förvaltningar och fastighetsägarna. Lotsarna hjälper till att hitta lämpliga lokaler, navigera bland lagar och regler, vägleda i avtal med fastighetsägare samt ge stöd i frågor om tillstånd och lämplighet i kontakt med stadens förvaltningar.

En viktig faktor i sammanhanget är de rent kommersiella drivkrafterna att förädla lokaler och öka hyresnivåer. Kultur- och nattlivsverksamheter vill ofta etablera sig centralt i staden, vilket sammanfaller med de mest attraktiva lägena för kontor och butikslokaler. Betalningsviljan för kontor är generellt högre än för kulturverksamheter, vilket varit ett incitament för att byta hyresgäst, särskilt under högkonjunktorens stora efterfrågan. Samtidigt finns det fastighetsutvecklare som ser värdet av en affärsmodell där kulturverksamheter ökar attraktiviteten för stadsdelen och därmed betalningsviljan för kontorslokalerna.

Aktuella bygglovs- och planärenden

Slakthusområdet omvandlas just nu till en stadsdel med blandade funktioner. Redan när det fortfarande var ett industriområde fanns ett mindre antal nattlivsverksamheter. Sedan livsmedelsindustrin lämnat området 2019–2020 har ett antal nya scener etablerats i den del där en koncentration av kontor och publikt innehåll planeras. För närvarande tar kontoret fram detaljplan för de nya bostäder som påverkas mest av musikkjud. En modell tillämpas där befintligt regelverk i kombination med platsspecifik utredning möjliggör att de nya bostäderna byggs nära musikverksamheterna. Genom att kombinera samordning, kommunikation och förtydligade tekniska krav för bostäder (fasad, fönster, planlösning och ventilation), möjliggörs för nattlivet att samexistera med de bostäder som nu växer fram. Planeringen utgår från att bostädernas ljudnivåer inomhus ska klaras när klubblokaler spelar högsta tillåtna volym på 100 dB(A). Istället för bostäder föreslås kontor där bullernivån för bostäder inte kan klaras. På så vis är det tydligt att byggaktören för tillkommande bebyggelse behöver anpassa sig efter befintligt musikkjud. Samtidigt innebär det inte en frihet för musikverksamheten att i framtiden öka ljudnivåerna över tillåtna 100 dB(A).

Trädgården är en bar och nattklubb, delvis utomhus sommartid, som funnits under broarna vid Skanstull på Södermalm sedan 2009. Verksamheten har bedrivits med stöd av tidsbegränsat bygglov då det är i strid med användningen enligt gällande plan (hamntrafik område). Det arbete med områdesprogram för Skanstull (2009 04719) som tidigare bedrevs tog höjd för permanent nattklubb på platsen och föreslog att hindra spridning av ljud genom avskärmande bebyggelse. Stadsbyggnadsnämndens beslut 2025-04 24, §42 om permanent bygglov för verksamheten upphävdes av länsstyrelsen då åtgärderna strider mot gällande detaljplan. Stadsbyggnadsnämnden beslutade därför 2025-10-16 § 26 att påbörja planläggning för centrumändamål, vilket

bland annat möjliggör en permanent klubb- och restaurangverksamhet på platsen. En skillnad mot Slakthusområdet är att omkringliggande bostäder redan är uppförda och att åtgärder för att klara omgivningspåverkan kan behöva göras inom planområdet för Trädgården. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade 2022 att de får anordna 31 livekonserter under säsongen 2022 och framöver, trots att vissa spelningar överskrider riktvärdena för buller i närliggande bostäder. I beslutet har omfattande ljudisolerande åtgärder och verksamhetens betydelse för Stockholms kulturliv vägts mot de begränsade störningarna. Sammantaget bedöms en likartad musikverksamhet ges goda förutsättningar att bedrivas långsiktigt när användningen får stöd i detaljplan.

Stadsbyggnadskontoret delar uppfattningen att kultur och nattliv är en viktig del av Stockholms attraktivitet och ser att det är möjligt att kombinera med en tät, funktionsblandad stad inom ramen för nuvarande regelverk. Kontoret har tidigare belyst frågan om kulturljud i den täta staden i promemorian *Zoner med högre ljudnivåer från nattelivet* (dnr 2023-09377).

Kontoret tillämpar redan en modell där befintligt regelverk i kombination med platsspecifik utredning möjliggör att nya bostäder byggs nära nattklubbar. Planerna i Slakthusområdet tar ett helhetsgrepp där förtydligade tekniska krav för bostäder, samordning och kommunikation möjliggör en samexistens. Planeringen utgår ifrån att bostädernas ljudnivåer inomhus ska klaras när klubbarna spelar högsta tillåtna volym inomhus.

En detaljplan utgör långsiktig reglering, medan både bebyggelse och verksamheter kan förändras stegvis, varför kontoret ser det som nödvändigt att miljöbalken erbjuder ett regelverk för att hantera motstridiga intressen i den täta staden över tid. Kontoret saknar detaljkunskap om behovet av mindre justeringar av regelverket eller förändrad praxis.

När det gäller lagstiftning som tvingar nyinflyttade att avsäga sig rätten att få en störning prövad bedöms konsekvenserna för omfattande för att kontoret ska kunna yttra sig utan stöd av en fördjupad utredning.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Norra innerstadens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 april 2026 följande.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Daniele Fava (C), se Reservationer m.m.

Norra innerstadens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 februari mars 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det i en storstad som Stockholm ska kunna rymmas en mångfald av verksamheter och funktioner. Kultur, nöjesliv och annan social samvaro

behöver kunna samexistera med bostäder i en tät stadsbebyggelse. En del av det som gör Stockholm, och särskilt innerstaden, attraktiv är just tillgången till kultur, nöjes- och nattliv.

Förvaltningen anser dock att det kan vara problematiskt att uppmana människor att avskriva sin rätt att lämna in klagomål. Förvaltningen menar därför att det vore bra om staden undersökte hur förutsättningarna för stadens kultur- och nöjesverksamheter kan värnas på ett bättre sätt än idag, samtidigt som staden värnar om invånarnas rättigheter. I ett sådant arbete menar förvaltningen att det vore meningsfullt att ta del av goda exempel på hur denna fråga hanteras i andra städer och länder. En hållbar hantering behöver också ta höjd för att verksamheter förändras och utvecklas, och att det kan ske oavsett hur lång tid verksamheterna har funnits på en plats tidigare.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 mars april 2026 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Lars Rottem Krangnes (C), se Reservationer m.m.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 april 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser en möjlighet i att en utredning görs för att skydda verksamheter, och ställer sig positiv till att delta i samråd om detta skulle bli aktuellt.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen uppfattar inte att förslaget som lyfts i ärendet ger direkta eller indirekta konsekvenser för kvinnor eller män. En vidare jämställdhetsanalys genomförs därför inte.

Barnrättsanalys

Förvaltningen uppfattar inte att förslaget som lyfts i ärendet ger direkta eller indirekta konsekvenser för barn. En vidare barnrättsanalys genomförs därför inte.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 4 april 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen delar motionärens uppfattning att kultur- och nöjesliv är viktiga för Stockholms stads attraktivitet. Koncernledningen konstaterar att miljöbalken reglerar rätten att klaga på buller och andra störningar.

Koncernledningen noterar att kommunfullmäktige på sitt sammanträde den 1 december 2025 fastställde stadens nya näringslivspolicy med tillhörande etableringsstrategi. Näringslivspolicyn tydliggör hur staden ska arbeta för att skapa stabila och långsiktiga förutsättningar för företag att starta, verka och växa i Stockholm, till exempel effektiv myndighetsutövning, trygg och attraktiv stadsmiljö och internationell positionering.

Underremisser

Familjebostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Familjebostäder delar uppfattningen i motionen att det är önskvärt att kultur- och nöjesliv kan samexistera med bostäder i tätbebyggda områden. Bolaget hanterar återkommande ärenden där hyresgäster klagar på ljud, från bland annat i området redan etablerade verksamheter, exempelvis restauranger. Att i hyresavtal begränsa hyresgästers rätt att framställa klagomål till Miljö- och hälsoskyddsnämnden ser bolaget inte som juridiskt möjligt utifrån miljöbalkens regler om klagorätt, kommunens tillsynsansvar och dagens rekommenderade riktvärden för buller.

Stockholm Business Regions remissvar har följande lydelse:

SBR menar att ett dynamiskt kultur- och nöjesliv är av stor betydelse för Stockholms attraktionskraft och internationella konkurrenskraft och bidrar till en växande lokal ekonomi med fler arbetstillfällen samt främjar trygghet och aktivitet i stadsmiljöer, inte minst under kvällstid. I takt med stadsutveckling och förtätning etableras bostäder i ökande utsträckning i närhet till befintliga verksamheter, vilket ställer krav på en väl avvägd planering för att möjliggöra en långsiktigt hållbar samexistens, särskilt avseende buller och andra omgivningspåverkande faktorer.

SBR bedömer att förslagen i motionen kräver ytterligare analys och utredning, särskilt avseende juridiska, praktiska och långsiktiga konsekvenser. Det är även angeläget att säkerställa att en eventuell framtida modell är tydlig, rättssäker och långsiktigt hållbar för samtliga berörda aktörer.

Svensk Live

Svensk Lives yttrande inskickat den 10 mars 2026 har i huvudsak följande lydelse:

Svensk Live tillstyrker Centerpartiets motion om att införa en modell för att skydda befintliga kultur- och nöjesverksamheter mot klagomål från nyinflyttade boende.

Ett livskraftigt kultur- och nöjesliv är en viktig del av Stockholms attraktionskraft och stadsutveckling. Kultur- och nöjesverksamheter bidrar till stadens identitet, till ekonomisk aktivitet och till sysselsättning. Att etablerade verksamheter i dag riskerar

att begränsas eller avvecklas till följd av klagomål från boende som tillkommit efter att verksamheterna etablerats är inte långsiktigt hållbart.

Svensk Live delar motionens bedömning att Stockholms stad bör införa en tydlig och långsiktigt hållbar modell för ansvarsfördelning vid stadsutveckling. En ordning i linje med den så kallade agent of change-principen, där den aktör som förändrar förutsättningarna i ett område också bär ansvaret för nödvändiga anpassningsåtgärder, är rimlig och väl förenlig med internationell praxis. En sådan modell skapar bättre förutsättningar för samexistens mellan bostäder och etablerade kultur- och nöjesverksamheter.

Svensk Live vill särskilt framhålla att behovet av ett sådant skydd inte enbart gäller specifika stadsutvecklingsområden såsom Slakthusområdet. För att Stockholm ska kunna utvecklas som en levande och attraktiv storstad måste även fler centrala platser kunna inrymma kultur- och nöjesverksamheter som ger upphov till ljud. Detta är en grundläggande förutsättning för ett vitalt stadsliv.

Svensk Live vill i detta sammanhang även lyfta att det finns ett tydligt folkligt stöd för kultur- och musikverksamheter i stadsmiljö. Enligt den nyligen publicerade rapporten Kulturbarmetern instämmer 71 procent av de tillfrågade i att kultur- och musikscener bör få bedriva sin verksamhet även om den innebär vissa ljudstörningar. I Stockholm uppger 33 procent att de instämmer helt i detta påstående, vilket är en signifikant högre andel än i övriga regioner. Detta visar att acceptansen för kulturrelaterat ljud är hög, särskilt i storstadsområden, och bör beaktas i stadens planering, regelverk och tillämpning.

Mot denna bakgrund tillstyrker Svensk Live motionen i dess helhet och föreslår bifall till motionens samtliga förslag.

Reservationer m.m.

Kulturnämnden

Reservation av Jonas Naddebo (C)

1. Att stadsbyggnadsnämnden beslutar att tillstyrka motionen samt
2. Att därutöver anföra följande:

Centerpartiet välkomnar att kulturförvaltningen delar uppfattningen att kultur- och nöjesliv är en central del av Stockholms attraktivitet. Samtidigt ger förvaltningens svar i övrigt intryck av att denna insikt inte fullt ut omsätts i analysen, och att de utmaningar som branschen faktiskt möter underskattas.

Förvaltningen hänvisar till att en modell som påminner om den så kallade agent of change-principen redan tillämpas i exempelvis Slakthusområdet. Men det är uppenbart att principen inte fullt ut har fått genomslag i praktiken, vilket erfarenheter från Slakthusområdet tydligt visar. Där var staden nära att möjliggöra bostäder i direkt anslutning till etablerade nattlivsverksamheter. Först efter kraftiga invändningar, bland annat från Centerpartiet, justerades planeringen så att kontor placeras närmast och bostäder anpassas därefter.

Vi delar inte heller förvaltningens bild av att situationen för musikverksamheter och nattliv skulle vara oproblematisk. Att antalet scener inte minskar fångar inte verkligheten för verksamhetsutövare. Centerpartiet får återkommande vittnesmål från branschen om en ständig kamp med klagomål, återkommande krav på ljudmätningar och osäkra villkor.

Detta bekräftas även i yttrandet från Svensk Live, som tillstyrker motionens samtliga förslag och tydligt beskriver hur etablerade verksamheter i dag riskerar att begränsas eller avvecklas till följd av klagomål från nyinflyttade boende. De framhåller också att en tydlig ansvarsfördelning enligt *agent of change*-principen är både rimlig och i linje med internationell praxis.

Om staden på allvar vill möjliggöra en tät och levande stad där bostäder och nattliv samexisterar krävs tydligare ansvarsfördelning och utvecklade regelverk som ger befintliga kultur- och nöjesverksamheter ett särskilt skydd i stadsutvecklingen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation av Ashna Ibrahim (C)

- Att tillstyrka motionen samt att därutöver anföra följande:

Centerpartiet välkomnar att miljöförvaltningen i sitt tjänsteutlåtande tydligt beskriver bullerproblematikens komplexitet och vikten av att värna människors hälsa. Det är en

självklar utgångspunkt. Samtidigt behöver staden i högre grad utgå från att kultur- och nöjesverksamheter är en tillgång för Stockholm, inte ett problem som först uppmärksammas när konflikter redan har uppstått. Ett levande nattliv, fler livescener och ett starkt kulturliv är en viktig del av en attraktiv, trygg och företagsam storstad. Motionens utgångspunkt är därför rimlig: den som flyttar till en plats där en verksamhet redan finns ska inte utan vidare kunna bidra till att den verksamheten på sikt trängs undan.

Förvaltningen anför att dagens regelverk redan i viss utsträckning gör det möjligt att i nya stadsutvecklingsområden lägga ansvar på byggherrar och fastighetsägare, och lyfter Slakthusområdet som ett exempel. Det är positivt, men det visar också att behovet av en tydligare modell kvarstår. När skyddet för befintliga kultur- och nöjesverksamheter blir beroende av hur väl frågan hanteras i varje enskilt planärende saknas den långsiktighet och förutsebarhet som branschen behöver. Erfarenheterna från Slakthusområdet visar snarare hur lätt etablerade verksamheter kan hamna i kläm när nya bostäder planeras i deras närhet, om inte staden från början har en tydlig princip för ansvarsfördelning.

Vi noterar också att förvaltningen framhåller att nämnden inte har förbjudit några musik- eller nöjesverksamheter till följd av klagomål från grannar, utan i stället ställt krav på åtgärder så långt det bedömts rimligt. Det är en viktig upplysning, men det betyder inte att problembilden är liten eller oproblematiserad. För verksamhetsutövare kan återkommande klagomål, krav på ljudmätningar, osäkra villkor och kostsamma anpassningar innebära en långvarig otrygghet som i praktiken hämmar både investeringar och utveckling. Att rena förbud är ovanliga fångar därför inte den verklighet som många aktörer i nattlivet beskriver.

Förvaltningen redogör vidare för att det finns tydliga begränsningar i möjligheten att genom avtal låta boende acceptera ljudnivåer som går över gränsen för vad som utgör en olägenhet för människors hälsa. Det understryker i sin tur varför motionen behövs. Om staden inte kan luta sig mot privata avtalslösningar behöver ansvarsfördelningen i stället bli tydligare i planering, exploatering och fastighetsutveckling. Den som etablerar nya bostäder i närheten av befintliga kultur- och nöjesverksamheter måste bära ett större ansvar för att den nya bebyggelsen utformas så att stadsliv och boendemiljö kan samexistera.

Centerpartiet menar därför att motionen pekar ut en nödvändig riktning för Stockholm. Staden behöver tydligare och mer konsekvent tillämpa en princip som skyddar verksamheter som fanns på plats först, både i nya stadsutvecklingsområden och i den löpande stadsplaneringen. Stockholm ska vara en tät, levande och rolig stad där bostäder, kultur och nattliv kan finnas sida vid sida. Det kräver inte svagare hänsyn till människors hälsa, men det kräver starkare politisk vilja att planera för samexistens i stället för undanträngning.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation av Jonas Naddebo (C)

1. Att stadsbyggnadsnämnden beslutar att tillstyrka motionen samt
2. Att därutöver anför följande:

Centerpartiet välkomnar att stadsbyggnadskontoret delar uppfattningen att kultur- och nöjesliv är en central del av Stockholms attraktivitet. Samtidigt ger kontorets svar i övrigt intryck av att denna insikt inte fullt ut omsätts i analysen, och att de utmaningar som branschen faktiskt möter underskattas.

Kontoret menar att man redan tillämpar en modell där befintligt regelverk i kombination med platsspecifik utredning möjliggör att nya bostäder byggs nära nattklubbar. Men det är uppenbart att man inte förstått den så kallade agent of change principen fullt ut, vilket erfarenheterna från Slakthusområdet visar detta tydligt. Där var staden nära att möjliggöra bostäder i direkt anslutning till etablerade nattlivsverksamheter. Först efter kraftiga invändningar, bland annat från Centerpartiet, justerades planeringen så att kontor placeras närmast och bostäder anpassas därefter.

Vi delar inte heller kontorets bild av att situationen för musikverksamheter och nattliv skulle vara oproblematisk. Att antalet scener inte minskar fångar inte verkligheten för verksamhetsutövare. Centerpartiet får återkommande vittnesmål från branschen om en ständig kamp med klagomål, återkommande krav på ljudmätningar och osäkra villkor.

Detta bekräftas även i yttrandet från Svensk Live, som tillstyrker motionens samtliga förslag och tydligt beskriver hur etablerade verksamheter i dag riskerar att begränsas eller avvecklas till följd av klagomål från nyinflyttade boende. De framhåller också att en tydlig ansvarsfördelning enligt agent of change-principen är både rimlig och i linje med internationell praxis.

Om staden på allvar vill möjliggöra en tät och levande stad där bostäder och nattliv samexisterar krävs tydligare ansvarsfördelning och utvecklade regelverk som ger befintliga kultur- och nöjesverksamheter ett särskilt skydd i stadsutvecklingen.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Reservation av Daniele Fava (C)

1. Att bifalla motionen i sin helhet.
2. Att därutöver anför följande.

Flera studier och rapporter som staden själv beställt visar att kultur- och nöjesliv bidrar starkt till stadens attraktivitet, trygghet och ekonomiska livskraft. Ett aktivt

natt- och kulturliv lockar besökare och investeringar och gör att staden lever större delar av dygnet samtidigt som otryggheten minskar och den sociala kontrollen ökar.

En princip som har börjat tillämpas är att den som initierar förändring (ofta bostadsbyggande) ansvarar för ljudisolering och anpassning. Stockholms kulturförvaltning beskriver att en liknande modell redan används i Slakthusområdet, just för att skydda befintliga musikverksamheter när staden förtätas.

Målkonflikten mellan buller och kulturliv är inte ett val mellan tyst stad eller levande stad, utan en fråga om hur staden kan vara både och. Hänsyn och anpassade lösningar är viktiga för att boende ska må bra samtidigt som kultur- och nöjesverksamheter kan överleva och utvecklas.

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation av Lars Rottem Krangnes (C)

1. Att bifalla motionen i sin helhet.
2. Att därutöver anföra följande.

Stockholm ska vara en levande stad med ett rikt kultur- och nöjesliv. Nattliv, livescener och kulturverksamheter bidrar inte bara till stadens attraktivitet utan skapar även arbetstillfällen, företagande och skatteintäkter. Samtidigt är dessa verksamheter ofta sårbara när nya bostäder etableras i närheten och klagomål på ljudnivåer uppstår.

eller i värsta fall tvingas stänga när nya boende flyttar in i områden där verksamheterna funnits länge. Exempel finns redan på Södermalm, bland annat kring verksamheter som Trädgården i Skanstull och Side Track vid Mariatorget, där klagomål från enskilda boende påverkat verksamheternas förutsättningar. Utöver dessa finns flera andra välkända kultur- och nöjesverksamheter i stadsdelen – såsom Kägelbanan och Södra Teatern, Bitter Pills och Snottys – som tillsammans bidrar till ett levande kulturliv och ett attraktivt Södermalm.

Centerpartiet har länge drivit på för ett mer levande och företagervänligt Stockholm. En viktig del i detta är att säkerställa rimliga och långsiktiga spelregler för kultur- och nöjesverksamheter. Den modell som lyfts i motionen, inspirerad av exempel från bland annat London och Paris, där principer liknande ”agent of change” används, är därför värd att utreda närmare. Där har man tagit beslut om att ifall nya bostäder byggs nära en befintlig nattklubb eller musikscen, så är det byggherren och inte klubben som måste ta ansvar för ljudisolering, bullerskydd och andra åtgärder. Det är den som förändrar förutsättningarna i ett område som också bär ansvaret för att anpassa sig – inte tvärtom.

Stadsdelsförvaltningen konstaterar i sitt mycket effektiva tjänsteutlåtande att det finns möjligheter i att utreda en modell för att skydda verksamheter och ställer sig positiv

till att delta i ett sådant arbete. Det är ett välkommet ställningstagande. Därför bör också motionen tillstyrkas i sin helhet.